

„Strhující a důvtipná směsice sci-fi, westernu a hororu.“
Owen King, autor bestselleru Kurátorka

Nathan Ballingrud
CIZOTA

přeložil Jakub Němeček

CIZOTA

Copyright © 2023 by Nathan Ballingrud

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Jakub Němeček, 2025

Cover © Igor Krstić, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-6881-3 (pdf)

Nathan Ballingrud

CIZOTA

přeložil Jakub Němeček

FØBØS

Pro Miu,

*nejsilnější
a nejhouževnatější osobu,
jakou jsem kdy poznal.*

Jsem pyšný na to, že jsem tvůj táta.

„Copak staré vždycky neví, že přichází nové?“

Ray Bradbury, ... *ač bude stejně luna plát*
překlad Jarmila Emmerová

část první

CO SE MI PŘIHOUDILO

1

Když na Mars dorazilo Ticho a dolehlo na nás jako dusivý prach, bylo mi třináct. O těch dobách už nemluvíme a ti, kdo je prožili, jsou povětšinou mrtví. A já jsem stará – až přemrštěně stará, jak ráda říkávám – a brzy se připojím k nim. Možná proto se teď častěji přistihuji, že na ty dávné roky myslím, když se dlouho vleče noc: přemýšlím o děsu a osamělosti, jež nás všechny postihly, a o hanebnostech, které jsme spáchali, protože jsme se báli.

Možná proto jsem přemýšlela i o starých přátelích a starých nepřátelích a o tom, jak to občas byli jedni a ti samí. A možná je tohle i ten důvod, proč mě nakonec přišel navštívit i starý dobrý Watson: leskl se ve světle lampy a sypal ze sebe vlastní kouzelné historky.

Celý život jsem chtěla psát dobrodružné příběhy, ale vždycky mi víc vyhovovalo číst než psát. Nikdy jsem nevěřila, že by moje obrazotvornost takový úkol zvládla. Teprve teď, blízko konci, jsem pochopila, že jsem si vůbec nic vymýšlet nemusela.

Jmenuji se Anabella Crispová. Toto je příběh o tom, co se mi přihodilo, co jsem s tím udělala a jaké to mělo následky.

Bylo časně zvečera a my jsme právě zavírali bistro U Matky Země. Za normálních okolností nechával otec rád otevřeno až do noci. Už téměř rok jsme žili s Tichem a během toho roku jako by přibývalo lidí, kteří, jakmile padla tma, toužili být někde, kde je teplo a světlo. Naše rodina jim takové místo ráda poskytla. Specializovali jsme se na poctivou jižanskou kuchyni: fazole s rýží, dušenou kapustu, vepřovou pečínku, prostě takhle jídla, a zdi jsme měli ověšené obrázky slavných pozemských měst a pamětihodností. Pravda, Ticho sice prodchnulo tyto fotografie jakousi tesknoutou, ale zároveň ještě zvýšilo jejich přitažlivost.

Ten večer jsme zavírali dřív než obvykle. Na náměstí měl promítat Klub Biograf, což by nám stejně většinu zákazníků odlákalo. Mně to naprosto vyhovovalo: doufala jsem, že stihnu na náměstí dojít, abych ten film viděla taky. Dávali znovu *Ztracený svět*, a i když jsem ho zhlédla už dvakrát, dychtila jsem ho vidět znovu. Arthur Conan Doyle byl můj oblíbený spisovatel. Samou nedočkavostí jsem znovu četla *Případy Sherlocka Holmese* – hřbet měly od projevů mé lásky už celý rozlámaný.

Toho večera byl naším posledním zákazníkem Joe Reilly. V Novém Galvestonu jím mnozí pohrdali, a tak měl ve zvyku chodit k nám v takovou hodinu, kdy ho pravděpodobně nebude nikdo otravovat. Já bych mu byla klidně zakázala vstup úplně, ale to by táta nestrpěl. A tak jsem Joea obsluhovala odměřeně a mlčky. Jedl rychle a hltavě a zeptal se mě: „Vy dneska zavíráte dřív, Anabelle?“

„Jak vidíte.“

„No jo. Tak to bych tě asi neměl zdržovat od práce.“ Položil na stůl peníze a odešel. To byla úleva – obvykle dlouho otálel.

Odnesla jsem nádobí dozadu, kde otec s Watsonem, naším samohybem, uklízeli. Otec si něco mumlal pod vousy, a když jsem vstoupila, zmlkl. Už zase mluvil s mámou. Věděla jsem, že ho to uklidňuje, ale stejně mě bolelo to poslouchat. On se to snažil dělat, jen když jsem nebyla nikde poblíž, ale občas si asi nemohl pomoci.

Watson byl kuchyňský samohyb – dvounohý konstrukt humanoidní podoby, užitkový a fádňí. Říkala jsem mu sice Watson podle té postavy z příběhů Sherlocka Holmese, ale nebyl vlastně nic víc než program na mytí nádobí, který rodiče pro pobavení vlastní i svých zákazníků přepsali ještě lacinou osobnostní šablonou „anglického majordoma“. Do role pomocníka detektiva byl naprogramovaný asi tak, jako ze mě vyrůstal největší světový amatérský slídlil. Byla to lež, které jsem se rozhodla věřit.

Vzadu jsem byla jen minutku, takže mě překvapilo, když jsem se vrátila do bistra a za barem seděl muž. Hrblil se a prohlížel si své propletené prsty, jako by z nich měl vyčist nějaké tajemství. Vlasy měl dlouhé a zcuchané, blondaté, s popraškem jemně růžových odstínů nížinné marťanské pouště. Na sobě měl takovou tu bundu do nepohody, kterou si oblíbily kočovné sekty, protože je v noci mimo města chrání před smrtelným mrazem. Symbol vypálený do kůže na pravém rukávu prozrazoval, že muž patří k Můrám, sektě pojmenované podle podivných marťanských mrchožravých můr, které hnízdí v mrtvolách. Muž zvedl hlavu a pohlédl na mě. Zaskočil mě jeho obličej, v němž byla jakási tvrdá, nemilosrdná krása – byl krásný asi tak, jako je krásná poušť. Oči měl světlezelené a slabě mu zářily – nebýt toho znaku na bundě, pokládala bych ho za horníka. Pomyslela jsem si, že mu musí být nejméně tolik jako otci, okolo pětáctýřiceti, ale pak promluvil a hlas měl mladý.

„Už jsem si začínal myslet, že tu umřu, než se někomu uráčí mě obsloužit.“

Jeho obhroublost mě překvapila. Neznala jsem ho, což bylo v Novém Galvestonu neobvyklé, ale ne nemožné, zvláště pokud patřil k jedné z pouštních sekt. Jenomže mě s tátou si tady vážili a obvykle se k nám podle toho i chovali.

„Omlouvám se, ale máme zavřeno.“

„Venku svítí, otevřeno.“

„Zrovna jsem to chtěla vypnout.“

„Jenže jsi to nevypnula, takže musí být otevřeno. Dám si trochu černýho kafe.“

Nevěděla jsem, co jiného mám udělat, a tak jsem se otočila a postavila vodu na sporák. Ale štvalo mě, že si přijde takový cizák a hned si poroučí. A ještě víc mě štvalo, že jsem ho poslechla.

Pár minut jsem neměla co na práci, tak jsem se opřela o bar a on seděl a pozoroval mě. Knížku jsem šoupla pod pult, protože jsem tomu chlapovi nechtěla poskytnout téma k další konverzaci. Slyšela jsem, jak se táta přehrabuje vzadu, myl talíře a uklízel je. Povídal si s mámou. Byl to důvěrný rozhovor: tiše dával najevo svůj žal, nezajímavě a neškodně. Jenže teď, když to slyšel tenhle chlap, jsem se za to zastyděla.

„Kdo je tam vzadu?“ zeptal se.

„Můj táta. Jemu to tady patří.“

„S kým to mluví?“

„S naším samohybem,“ řekla jsem. V tu chvíli byla taková lež snadná. „Je to myč nádobí.“

„Myč nádobí, jo? A kde máš mámu?“

„Na Zemi.“ Cítila jsem příval krve do tváří.

„Takže ty mu tady v bistru pomáháš? On nechá svoji holčičku tady, aby si poradila s veškerou zhýralou chátrou, co

projde téměř dveřma, zatímco on se zašívá vzadu se samohybama a dělají práci pro ženský?“

„Naši zákazníci žádná chátka nejsou. Obvykle jsou zdvořilejší než ty.“

„No, tak to je mi líto, jestli otravuju.“

„Kdyby ti to bylo opravdu líto, sebral by ses a odešel támhle těmi dveřmi. Jak už jsem řekla, máme zavřeno. Na náměstí dneska dávají film a já bych ho ráda viděla.“

„Holčičko, já přišel z pouště. Jsem unavený a potřebuju přístřeší a příjemnou společnost. Ale víc než všechno tohle potřebuju horký kafe. A zdá se mi, že pod touhle střechou najdu tohle všechno najednou. Takže nemám v plánu odejít.“

Za mnou začala pískat konvice a já zalila kávu vřelou vodou. „No, a já zase nemám v plánu být příjemná.“

„Jo, to už jsi mi vyjasnila. A na kterej film jsi to vlastně tak nažhavená?“

„Dávají *Ztracený svět*.“ Při těch slovech jsem v duchu spatřila nádherné dinosaury a pocítila nevíтанý nával dětinského vzrušení.

Zasmál se a zavrtěl hlavou.

Kéž bych mu to neřekla – teď jsem se cítila trapně a zároveň jsem zuřila. Když jsem mu nalévala kafe do hrnku, nechala jsem tam přetéct i pořádnou dávku lógru.

„Copak jsi to už stokrát neviděla?“ zeptal se. „A ještě stokrát neuvidíš? Z domova už nám žádný filmy nepošlou. Máme jen to, co tu máme.“

Neodpověděla jsem. Nebylo to nic, co by mě už nenapadlo samotnou. Ale pořád jsem se držela naděje, že bychom nějak mohli nové filmy vyrobit. Časem. Měla jsem totiž pocit, že přerušení normálního života, které trvá už tolik měsíců, brzy pomine. Jediné, co je k tomu zapotřebí, je tvrdá práce, rozum a hlavně trpělivost. Svět se pohybuje podle odvěkého

řádu a ten se navrátí, jakmile se lidi začnou chovat zase normálně.

Nicméně jsem se nenamáhala mu tenhle názor vysvětlovat. Měl svůj hrnek kafe, a co se mě týkalo, moje povinnosti vůči němu tím končily. „Deset centů,“ řekla jsem.

Sevřel špinavé ruce kolem hrnku a zavřel oči, vdechoval vůni kávy. „To už nic neznamená,“ namítl.

Moje trpělivost přetekla. „To znamená, že nám dlužíš deset centů! Nemůžeš se nám sem vecpat, zrovna když chceme zavřít, a pak nezaplatit za to, co sis objednal!“

Poklidně odložil hrnek a opáčil: „Vecpat? Holčičko, uklidni se. Zaplatím, až přijde čas. A jestli si myslíš, že prachy ještě něco znamenají, tak jseš ještě větší děcko, než jsem si myslel. To, co bylo, už neznamená nic. Copak to nechápeš?“

Slyšela jsem, jak se za mnou otevřely dveře do kuchyně a táta řekl: „Bello, ty křičíš? Co se tam děje?“

Táta vypadal unaveně. To on poslední dobou pořád. Moc vysoký nebyl a i při tom nejlepším zdraví byl hubený, ale za těch pár měsíců, co trvalo Ticho, se proměnil málem v kostlivce. Na temeni mu vlasy zřídly a vypadaly, ty zbývající už skoro všechny zešedivěly. Oblečení zmáčené od mytí nádobí na něm plandalo. Tvář měl ztrhanou. Měnil se mi ve starce přímo před očima. Sotva jsem se na něj dokázala podívat, aniž bych při tom cítila matoucí směsici smutku a strachu.

„Řekla jsem tomuhle chlápkuvi, aby zaplatil za kafe, a on to odmítá.“

Položil mi ruku na rameno. „Anabello, je to jen kafe,“ hlesl mi do ucha. Tomu zaprášenému sběrači odpadků, co seděl na druhé straně pultu, řekl: „Moje dcera je umíněná. Jen díky tomu ještě žiju počestně.“ To mě dopálilo. Proč se za mě omlouvá, když jsem v právu já! Usmál se na toho muže. Kdybyste ho neznali, mohl by vám ten úsměv připadat nefalšovaný.

„Nad dveřma svítilo *otevřeno*,“ ohradil se muž, jako kdyby mu byl otec něco vytkl.

„Samozřejmě. Zavíráme, ale klidně tu zůstaňte a dopijte to.“

„Co kdybyste šel a ten neon zhasnul.“

„Nevadí mi, když budu mít otevřeno o chvíli déle. Abych byl upřímný, prokážete mi tím laskavost. Stejně tu mám ještě něco na práci. A společnost mi nevadí.“ Otec obešel barový pult se smetákem a chystal se vytřít podlahu.

„Povídám, ať to zhasnete.“

Otec se zarazil, otočil se a na muže pohlédl. Mně se v žilách znova zpěnila krev. Byla jsem vždycky prchlivá a občas jsem z toho mívala potíže, jenže za to mohli někteří lidé. Někteří lidé prostě zasluhovali dostat pěstí do ksichtu.

Chtěla jsem, aby mu táta ukázal, zač je toho loket. Chtěla jsem, aby popadl tohohle vetřelce za ten špinavý límec a táhl ho přes celé bistro, i když bude kopat a rvát, a pak ho vyhodil ven. Chtěla jsem, aby mu na ty pěkné oči pořídil monokly. Jenže táta takový nebyl. On byl vždycky mírný jako beránek. Měl rád klid a slušné chování. Často jsem si říkala, co vedlo tak jemnou povahu k tomu, aby se před deseti lety dobrovolně stala jedním z prvních stálých osadníků na Marsu. Tohle totiž obvykle dělali stateční muži. Můj otec statečný nebyl.

To máma ano.

„Dobře,“ podvolil se. Rychle pohlédl na mě a pak znovu na muže. „Jen klid. Vypnu to.“

„Já v klidu jsem, starochu. A zůstanu takovej, dokud budeš dělat, co ti řeknu.“

Táta přešel k neonové ceduli visící zevnitř ve výloze a já zatím počítala, jaké mám proti vetřelci šance. Měla jsem na blízku vařící vodu, ale než bych ji popadla, stálo by mě to dva nebo tři pořádné kroky a pak bych se musela otočit a hodit ji

po něm. To mu dávalo až moc času. Nože jsme odnesli dozadu do dřezu; fritéza byla vypnutá a olej už chladnul. Watson byl pořád vzadu a drhnul talíře, takže byl k užítku asi jako kytky v květináči. A tak jsem cizince probodla vražedným pohledem a doufala, že má dost fantazie na to, aby si představil rozsah všech ublížení na zdraví, které mu v duchu působím.

Jeho prázdný výraz mi prozradil, že nemá.

Otec zatáhl za šňůrku visící z neonu. Cedula zaprskala a zhasla. Pak stiskl vypínač a polovina lamp uvnitř zhasla také, takže osvětlená zůstala jen kuchyně a pár nouzových světel tady v jídelně. Mlčky došel zpátky za pult a stanul vedle mě. „Tak,“ prohlásil. „Máme zavřeno. Anabelle, vrať se do kuchyně.“

„Jen zůstaň tam, kde jsi, Anabelle,“ řekl muž.

„Udělej, co ti říkám. Hned.“

Pohnula jsem se, abych tátu poslechla, i když mi všechny instinkty říkaly, abych zůstala tady.

Muž plácl dlaní do pultu. „*Ty mě neslyšíš? Ty mě –*“

Také otec něco vykřikl, ale než jsem rozeznala, co říká, ten cizí muž vytáhl pistoli, kterou měl zastrčenou za opaskem a ukrytou pod kabátem, a s elegancí a cvikem, které bych u člověka s tak drsným vzezřením nečekala, ji protočil ve vzduchu, popadl za hlaveň a surově jí udeřil tátu do spánku, takže se složil na pult jako pytel ovsa a sklouzl na podlahu. Pokusila jsem se ho udržet na nohou, ale byl moc těžký. Vetrelec teď držel pistoli už zase za pažbu, což byla změna tak rychlá, že jsem ji vůbec nepostřehla, a její hlaveň mířila na mě.

„Ale k čertu už, zůstaň stát, kde jsi!“

Byla jsem vyděšená. Ani jsem se nehnula. Sledovala jsem, jak táta tiše krvácí na podlahu plnou našich stop a písku navátého zvenčí. Můj otec byl nehybný jako měsíc na širé obloze.

„Pomoz mi s ním,“ řekl ten cizí muž. Přelezl pult a hbitě z něj sklouzl na naší straně. Chytil otce pod pažemi a pohlédl na mě. *„Povídám, pomoz mi, holka!“*

Poslechla jsem ho. Ráda bych vám řekla, že jsem s ním bojovala, že jsem popadla, co bylo po ruce, a zaútočila na něj bez ohledu na vlastní bezpečí. Jenomže jsem se bála. Jeho ráznost mě připravila o veškerou vůli bojovat. Teď jsem s ním byla sama a bála jsem se. Takže jsem chytla tátu za kotníky, a když mi ten chlap přikázal, ať mu ho pomůžu odnést dozadu, poslechla jsem.

Téhle místnosti jsme říkali kuchyně, přestože vaření se vlastně většinou odehrávalo na sporáku vpředu, kde nás mohli zákazníci pozorovat. Zadní místnost byla úzká a používala se hlavně k mytí špinavého nádobí a skladování surovin. Objemná, po pás vysoká chladnička se těsně vešla vedle dřezu. Z druhé strany dřezu byl zadní východ a na něm těžká bezpečnostní závora. Rádi jsme si namlouvali, že Nový Galveston je moc malý na to, aby se v něm našel ten typ zločinců, kvůli kterým jsou taková opatření nezbytná, ale táta trval na tom, že zlí lidé se najdou všude. Ačkoli jsem mu vždycky věřila, bylo mi líto, že to teď vidím dokázané tak názorně.

Watson stál vedle dřezu. Vypadal velice děsivě: kovový trup měl pevný a silný, byl jako veliký, nezranitelný sud. Paže měl ocelové a jeho klepeta polstrovaná gumou by dokázala rozdrtit lidskou lebku jako grep. V tu chvíli mu světla v očích dodávala hrozivého výrazu, byl jako něco z brakového románu. Z hloubi duše jsem si přála, aby toho chlapa překvapil – aby překvapil mě.

„Jemine,“ pravil.

Muž mu nevěnoval jediný pohled. Položili jsme otce na podlahu. Jakmile jsem pustila jeho kotníky, přitiskla jsem se zády ke stěně vedle regálu plného mouky, cukru, ovsu a sklenic

se zavařeninami. Cokoli z toho by se dalo po muži mrštit, ale na to jsem byla moc vyděšená. Cítila jsem, jak mi vzduch proudí do plic a zase z plic. Cítila jsem v hlavě tepat krev tak silně, až jsem myslela, že omdlím.

Cizí muž stál nad otcem a ohledával ho asi tak, jako veterinář zkoumá koně padlého k zemi. Letmo na mě pohlédl. „Kdyby tě to zajímalo, mrtvej není.“

Přikývla jsem, ale nebyla jsem si jistá, jestli tomu věřím. Mrtvého člověka už jsem viděla – jednou dva kluci blbnuli na traktoru a jeden spadl pod talířové brány, které traktor vlekl za sebou. A pak jsem viděla pár dalších, když v našich řadách kosila chřipka jako boží soud. A všichni ti mrtví vypadali právě tak nehybně, právě tak okradeni o všechny možnosti jako v tu chvíli můj otec.

„Řeknu ti, co bude.“ Když jsem na něj nepohlédla, ostře tleskl rukama. „Slyšíš mě, holčičko? Dávej pozor. Otevřu tady ten zadní vchod a dám znamení. Pak sem přijde pár mých přátel. Porozhlídnou se tady a posouděj, co by se mohlo hodit, a pak si nebudou brát servítky a vezmou si to. Potom všichni odejdeme. Jasný?“ Udělal krok vpřed a zeptal se: „Slyšíš mě?“

„Slyším tě výborně! Jseš zloděj! Nic víc než sprostěj zloděj!“

Měl tu drzost zatvářít se našťavaně. „Tak to buď ráda, že nejsem nic víc. Radši doufej, že to tak i zůstane. Věř mi, že to může bejt mnohem horší. Takže tu hezky postůj jako hodná holčička a nech tomu volnej průběh.“

Cizí muž odsunul bezpečnostní závoru ze zadních dveří a otevřel je dokořán, takže dovnitř vtrhl chladný noční vzduch. Vyklonil se ven a tiše zatrylkoval úplně jako marťanští cvrčci, co nám neustále lezli do skleníků. Po chvíli ustoupil a dovnitř vešli dva další lidé.

Muž a žena, oba oblečení jako do chladného počasí, tváře ošlehané ostrým, nespoutaným větrem plání. Muž byl vysoký

a holohlavý a měl stejně zelené, světlo odrážející oči jako ten první. Mého ležícího táty ani mě si nevšímal a místo toho přistoupil k regálu za námi a začal cpát do pytle naše zásoby. Žena měla nakrátko zastřižené černé vlasy, podsaditou postavu a tvář poškozenou jizvami po akné. Pohlédla na mě a pak na mého otce. „Mrtvej?“ zeptala se.

„Ale Sally. Za koho mě máš?“

„To radši nechtěj vědět.“

Začala společně s tím druhým prohledávat naše zásoby. Zatímco drancovali jídlo, první muž odešel ke stolu, který táta používal jako kancelářský, a obracel vzhůru nohama krabičky, co tam ležely, až se sypaly stvrzenky, pera, kancelářské sponky a tvrdé oblé válečky do Watsona – na nahrávání vzkazů, hudby nebo záloh. Tyhle válečky posbíral a strčil si je do kaps kabátu. Právě tahle ztráta nás měla zabolet ještě víc než to, že jsme přišli o jídlo.

Celá akce netrvala ani pět minut. Když jeden za druhým tiše a rychle vypochoďovali do noci a odnášeli si všechno, co mohli z našeho jídla a vody, ten chlap, co to všechno začal, se zastavil u chladničky, otevřel ji a vytáhl ze zamlženého vnitřku vybraný kousek kansaského hovězího.

Cestou ke dveřím se zastavil u Watsona a poplácal ho po líci. „Ty bys měl vyrazit za mnou, kolohnáte. Pro takový jako ty je tam venku jinej svět.“ Podíval se na mě. Dotkl se prstem hlavy, jako kdyby pozvedal krempu imaginárního klobouku, a řekl: „Silas Mundt jméno mé. Mám za to, že už mě neuvidíš.“

„Za to se modli,“ řekla jsem.

„Užij si biograf, Anabello. Když si pospíšíš, určitě ho ještě stihneš.“

A pak za sebou zavřel dveře. S námahou jsem zvedla závoru a dala ji zpátky, abych nás zamkla, a pak jsem spěchala k tátovi. Byl skutečně pořád naživu a dýchal jen povrchově.

Lemem šatů jsem mu očistila z hlavy krev. Teprve pak jsem dovolila slzám, aby tekly, a ony vytryskly tak mohutně, až mě to vyděsilo.

Mělo to ještě chvíli trvat, než jsem jim dovolila vytrysknout zas.

2

Tohle všechno se stalo už dávno: v roce 1931, téměř celý rok potom, co začalo Ticho. Tehdy jsme ještě měřili roky tak jako na Zemi. Podle těch by mi bylo čtrnáct. Podle marťanského počítání sedm. Ale na marťanské roky tehdy nikdo nepočítal. To přišlo až později.

Z toho, jaké bylo být dítětem během prvního roku Ticha, si nejvíc pamatuju tu hroznou přítomnost talíře. Viděla jsem ho z okna své ložnice v našem malém habu a někdy jsem na něj civěla večer, když se obloha otevřela ke hvězdám a davy vycházely zírat na Zemi. Talíř spočíval v prohlubni hned za hranicí městečka. Jeho kupole se tyčila nad nízkými kovovými střechami habů jako přičaplý stříbrný kopec a odrážela světlo zapadajícího slunce. Pan Reilly, pilot talíře, občas vešel dovnitř a nastartoval motory – jen proto, aby je udržel provozuschopné, jak říkával. Když to udělal, světélka po obvodu talíře se vždycky rozzářila jasnou modří. Světlo se odráželo od boků našich habů a Nový Galveston pak vypadal jako hrst diamantů, které někdo upustil v poušti.

Pan Reilly ale moc často motory nespouštěl. A to prý z toho důvodu, že se tím spotřebovává palivo, a jestli jsme se někdy měli odvážít cesty domů, palivo se muselo uchovat. Jenže skutečným důvodem – a to jsem věděla už tehdy – bylo to, že když viděli lidi talíř celý osvětlený, trošku z toho jančili. Začali mít až moc velké nutkání vlézt dovnitř a letět domů. A v těch dobách nic nerozpoutalo hádku tak snadno jako řeči o tom, že poletíme domů.

Vážným sporům jsme se měli pokud možno vyhýbat. Šerif Bakersfield měl ve vězení jenom pár cel a k dlouhodobému věznění tu nebylo vůbec žádné zařízení. A co víc, už takhle jsme nevěděli, jestli dokážeme dál pěstovat dost plodin na to, abychom nakrmili všechny z nás. Nechtěli jsme proto čelit otázce, jestli bychom měli část toho jídla poskytovat i stálým vězňům.

A tak býval talíř většinou tichý a temný. Nabyl tím zádumčivého vzhledu pomníku. Někdy nám připadal spíš jako náhrobek.

Když jsem běžela na náměstí, jeho přítomnost jsem cítila, přestože vidět jsem ho odtamtud nemohla. Byl jako ztělesněná urážka.

Film už mezitím začal. Plátno vypadalo jako stříbrný bazén postavený na bok a do tmy se z něj linulo monotónní světlo. Před ním stál v řadách celý pluk dřevěných židlí a k nim byli jako malé temné houby připevnění lidé. Mohutné teplomety, které městečko obklopovaly a umožňovaly nám přežít venku i v noci, předtím nanosili blíž a vytvořili tak rozlehlou kapsu odpoledního tepla. Byl to nemístný přepych, ale guvernér ho čas od času povoloval. Biograf ulevoval od úzkosti.

Na plátně jsem spatřila pozemské džungle – ty jsem na vlastní oči nikdy neviděla a nikdy je neuvidím. Popadla jsem první dva dospělé muže, na které jsem narazila, a přikázala jim, ať jdou se mnou a ozbrojí se a seženou doktora a seženou

šerifa a zabezpečí celé město a kdovíco ještě. Přestože je muselo překvapit, že je najednou komanduje nedospělá holka, viděli na mně, že jsem rozrušená, a začali jednat.

Během chvilky se nám podařilo dopravit otce do našeho habu, za další chvíli se nad ním skláněl doktor Land; na koncích dlouhého, pěkného bílého kníru měl ještě přilepené drobečky od večere. Naš habitát byl standardní stavba pro tříčlenou rodinu: dvě ložnice, v každé místo pro sotva co víc než postel, prádelník a nadechnutí. Obývák s malým jídelním stolem a židlí, polička na psaní, která se dala zaklapnout do zdi, kuchyňka a jen tak tak místo pro jakékoli osobní věci, které sem s námi přiletěly ze Země. Všechno upěchované jako střelný prach do téhle malé hliníkové nábojnice. Když na střechu padal déšť, znělo to jako německá pýchota, aspoň táta to říkal.

Když jsem se prodrala přes klábosící sousedy shromážděné v obýváku, táta už přišel k vědomí a právě zvracel do kyblíku, který mu doktor Land postavil k hlavě. Naš malý domov vyplnil pach zvratků. Šokovalo mě to – tím pachem se to, co se přihodilo, náhle stalo skutečným, neodvolatelným. Myslím, že jsem čekala, že vejdu do pokoje a otec bude zpříma a jistě stát a vědět přesně, co se má udělat, a že nastolí pořádek. Místo toho plnil kyblík. Nechápala jsem, proč by měl kvůli jednomu úderu zvracet, a že se tak skutečně stalo, bylo v mých očích známkou nějaké podivné slabosti. Jako by se mi rozpouštěl před očima.

Pokynul mi, ať jdu blíž, a tlumeně vyslovil mé jméno. Mlčky jsem tam stála a dovolila mu dotknout se mě na tváři.

„Jsi v pořádku? Ublížili ti?“

„Ne, ale tati, oni –“

„Psst.“ Zdálo se, že jakmile se ujistil o mém bezpečí, nemá zájem dozvědět se o vloupání nic bližšího. „Nech mě ležet, Anabelle. Vrať se do bistra a zamkni. Vezmi někoho s sebou.“

Doktor Land mi položil ruku na rameno. „Ale ne, já myslím, že doprovod nebude třeba. Celé město je kvůli tomu vzhůru nohama. Ti mládenci jsou už dávno pryč.“

„Nebyli to jen mládenci,“ řekla jsem. „Byla tam i jedna žena.“

Doktor se na mě pochybovačně zahleděl. „No, v každém případě si myslím, že to krásně zvládneš sama. Běž a udělej, co ti tatka říká.“

Otec otočil tvář ke zdi. „Běž, Anabelle. Udělej, oč tě žádám.“ A přitom na mě ani nepohlédl.

Když jsem zamířila ke dveřím, pohlédla jsem do svého pokojíku, kde na mě čekal Watson. V přítmí vypadal těžce a bytelně, oranžová světla v jeho očích zářila v šeru jako malé svíčky.

„Nemám vás doprovodit, slečno Crispová?“ zeptal se. Pomyšlela jsem na hrdinu, po němž jsem ho pojmenovala, a připadala jsem si směšně. John Watson, tedy ta postava, byl bývalý voják, zdatný bojovník, a měl bystrý intelekt. Nápad, že by mě mohl ochránit kuchyňský samohyb, byl absurdní, jak už ostatně Watson prokázal.

„Ne,“ řekla jsem. „Jsi k ničemu.“

Otočil se zpět a znovu zamířil do mého pokoje. Jak odvrátil hlavu, světla jeho očí přede mnou zmizela. Připadlo mi to jako zlé znamení.

Bistro bylo od našeho habu jen pár bloků. Pohlédla jsem ulicí k náměstí a viděla jsem, že film mezitím zastavili a plátno srolovali a odnesli. Lidé sbírali židle a odnášeli je zpátky do školních tříd a kostelů. Nějaká žena mě viděla jít kolem a něco na mě zahulákala, ale já se nezdržovala tím, že bych se snažila jí porozumět.

V bistru, kde bylo rozsvíceno a plno jako v pracovní den v čase oběda, se shromáždil hlouček mužů. Protlačila jsem

se dveřmi dovnitř a ocitla se uprostřed probíhající diskuse o tom, co se má udělat.

Wally Bakersfield, hřmotný muž středního věku, šerif Nového Galvestonu, právě předem kapituloval. „Pronásledování v tuhle hodinu by bylo příliš nebezpečné,“ říkal zrovna. Když jsem to slyšela, málem jsem šla do kolen. Předpokládala jsem, že v úvahu bude přicházet pouze jediná možnost, kterou všichni jednohlasně podpoří. To, že zrovna šerif Bakersfield bude hájit názor, abychom před těmi darebáky sklonili hlavu, signalizovalo jakousi naši niternou slabost, v jejíž existenci bych ještě před hodinou nevěřila. Vzpomněla jsem si na otce zvracejícího do kbelíku. „Lepší bude počkat do rána,“ řekl šerif. „Denní světlo pro nás bude výhodou.“

„Tou dobou už budou na míle daleko!“ vykřikla jsem. Několik mužů, kteří mě neviděli vejít, se ke mně otočilo a hledělo na mě s výrazy právě tak různorodými a nejasnými, jako byla jejich vystrašená srdce. „To už zmizí v poušti! Všichni to víte!“

Velký blondatý farmářský synek – jeden z kluků Dunneových, svalnatý hňup jménem Fenris – mi položil ruku na rameno a navrhl mi, ať se vrátím a zkontroluju tátu, protože ten pomoc své dcery určitě potřebuje. Usmál se na mě tak, jako se člověk usměje na rozpustilé dítě nebo na dobromyslného psa, který se může pominout nadšením.

A já odejít chtěla. Stála jsem maličká v lesíku vysokých mužů s náramně vyhraněnými názory, a ačkoli obvykle jsem před sobě rovnými stydlivá nebyla, přece jen se to týkalo vrstevníků. Tohle byli dospělí, zvyklí na to, že je všichni berou vážně, zvyklí reagovat na útrapy života moudře a s pečlivou metodičností a nejvíc ze všeho zvyklí na to, že kolem nich přitom nebzučí žádné malé holky.

Jenže přenechat bistro davu rozhněvaných mužů mi nepřišlo správné. V tu chvíli jich tam bylo devět nebo deset,

pochodovali sem a tam jako mravenci v rozkopaném mraveništi a hlučně všem oznamovali, co by byli udělali, kdyby tu bývali byli, a že teď, když už je po všem, je nutné postupovat obezřetně.

Jeden z nich vyšel ze zadní místnosti a řekl, že všechno cenné lupiči sebrali, nezbývá nic. Hloubali nad budoucností mého otce a docházeli k chmurným závěrům.

„Uchovávat tolik jídla na jednom místě je prostě moc riskantní,“ řekl někdo. „Ten si o to koledoval.“

„Bojím se, že kdyby to neudělali ti psanci, udělal by to už brzo někdo z nás.“

„Prosím tě, Jacobe –“

„Víš, že mám pravdu. Bude to prostě čím dál horší. Jen počkej. Jak se ztenčí zásoby, uvidíš, co se stane.“

„Jsme přece bohabojní lidé,“ namítl kdosi jiný. „Žádní divoši. Bůh nás uchrání.“

„Zrovna na tuhle skálu Bůh nikdy nev kročil. Má to svůj důvod, proč je červená. Červená a studená.“

„Dávej pozor, ať tohle neslyší otec Spivey! Ten by nás umoril kázáním.“ Následoval bezstarostný smích.

Už jsem to nemohla vystát. Tihle chlapi tlachali, jako kdyby byli na cigárku po večeři. „A co ti zloději, co sem přišli a napadli mého tátu a okradli nás? Proč tady žvaníte jak nějaký filozofové, když už jste mohli jít po nich a po tom, o co jsme přišli? Vždyť byli jen tři!“ Obrátila jsem se na šerifa. „Jeden z nich se jmenuje Silas a patří k Mûrám! Další byla ženská, taková tlustá, s krátkýma černýma vlasama. Dvěma zeleně svítily oči.“

Uhnul pohledem. Vypadal ustaraně a já měla dojem, že vím proč.

„Takže z Kopaniny,“ řekl někdo.

„Dejte dohromady pár chlapů, co se nebojej tmy, a přivedte je zpátky!“

„Dávej si pozor na ten svůj nevychovaný jazyk, děvenko!“

To byl Jeremiáš Shank, nejodpornější muž na Marsu. Byl vysoký a hrozně hubený a já si byla jistá, že v něm ďábel nachází zalíbení a Shank se pod jeho pochvalným pohledem ustavičně mračí jako čert. Živil se v naší kolonii jako švec a moc dobrý švec to nebyl. Dodneška jsem vášnivě přesvědčená, že dělal každou botu o krapánek menší, aby uvedl ducha naší osady do souladu s tím svým.

„To nás chceš hnát do tmy jako jehňata na porážku? To chceš, aby si nacpali špajzy naším masem? Jsi dítě a dětinská je i tvá představa o světě. Vrať se za tatínkem, jak už ti bylo řečeno.“

Slyšet takové příkazy zrovna od něho bylo obzvlášť rozčilující. Každý věděl, že jeho vlastní děti utekly do Kopaniny, když mu zemřela žena. Po mém soudu neměl žádný nárok mi cokoli říkat.

Znovu jsem ucítila ruku na rameni. Fenris se mi naklonil k uchu a řekl: „Pojď, Anabello. Tady k ničemu nejsi.“

„Jenže já tady mám zamknout,“ řekla jsem ochable a cítila, jak se mi za očima sbírá žár slz. Bistro patřilo tátovi a mámě a taky mně. Dnes večer do něj už podruhé někdo vtrhnul a po každé to byli agresivní hulváti, kteří si mysleli, že na to mají právo, a procházeli se tu jako po vlastním. Připadalo mi nepřípustné je tu nechat, jako kdybych měla nechat tlupu nezvladatelných kluků v pokoji plném křehkých věcí. Bylo to jako vzdát se vlastnictví něčeho cenného.

„Doprovodím tě zpátky,“ nabídl se Fenris.

„Potřebovala jsem tvoji pomoc předtím. Teď ji nepotřebuju.“

Zatvářil se náležitě zkroušeně, ačkoli já si v duchu nelaskavě říkala, jestli se tak opravdu cítí, nebo to jen hraje. Vždycky jsem si myslela, že Fenris má tak trochu herecký talent, že ví,

jak se má chovat, a podle toho i jedná, jenže v hloubi duše to tak necítí. Při pohledu do jeho tváře překypující laskavostí jsem měla chuť vlepít mu facku za to, jaký je – alespoň podle mého názoru – lhář.

Ale to jsem neudělala. Protáhla jsem se kolem něj rudá hanbou a poraženecky nechala bistro vlastnímu osudu. Světlo z oken překrylo ruměný písek u mých nohou jasným závojem a hluk jejich zbytečných tlachů se za mnou táhl jako smrad.

Cestičky spojující obytné domy a další budovy naší osady byly dobře ušlapané jak lidskýma nohama, tak i našimi těžkopádně se vlekoucími samohyby. Po stezce z udusané hlíny až k našim dveřím bych trefila i ve spaní a podle mámy jsem to jednou i udělala, ale představa, že se vrátím zpátky do habu páchnoucího zvratky, kde ve své pokořené důstojnosti strádá můj otec, mě vůbec nelákala. Odbočila jsem vpravo a sešla z cesty do rozpínající se temnoty pouštní noci.

Osadníci mívali po příletu na Mars často potíže přivyknout zdejšímu nižšímu teplotám. Slunce je tu menší a dny jsou kratší a chladnější. Naše obloha obvykle tone v pološeru. Když jsem sem přiletěla já, bylo mi teprve pět a všechno nové a úžasné mě uchvacovalo, ale ještě si pamatuju ten nepříjemný šok. Ocitnout se v noci mimo ochranu městských teplometů se nechtělo nikomu, a jak jsem se blížila k okraji Nového Galvestonu, přistihla jsem se, že toužím po svém kabátě. Objala jsem se pažemi proti poryvu větru, který mi stříkl do tváře písek. Ten se mi usadil v koutcích očí a sypal se mi dolů košilí. Hleděla jsem skrz něj přes plochou černou pláň ke vzdálenému svahu, kde bych ještě nedávno mohla zahlédnout tlumená světla Kopaniny, osady, kde se těžil minerál zvaný cizota. Ten propůjčoval našim samohybům iluzi, že jsou živé. Poslední dobou však byla Kopanina převážně temná.

Za ní byl ohromný, strašidelný Peabodyho kráter – tam žily Múry, tam se potulovaly staré válečné samohyby, tam prý kráčeli duchové.

Pátrala jsem po jakékoli stopě po zlodějích: po světle svítily, po pohybu stínů. Samozřejmě tam nebylo nic, jen dlouhé křivky vln v písku, natažené do noci jako mystické křivolaké stezky, jež nás na dálku spojují se záhadami, fantastickými městy nebo snad s dlouhým umíráním světa.

Hvězdy nad hlavou byly jedna velická třpytivá opona. Někde tam nahoře byla má matka. Na co asi myslela ta – pokud vůbec na něco –, byla jen další záhada.

Když jsem se dostala domů, táta spal. Dveře do jeho ložnice byly pootevřené a v proužku světla, který do ní zasahoval, jsem viděla jeho záda, jak ležel tváří ke zdi. Pořád na sobě měl nátělník a v manželské posteli vypadal drobně, jako kluk. Jeho pracovní košile ležela poblíž přehozená přes židli. Kyblík na zvratky stál na zemi v jeho dosahu a vydával strašlivý puch.

Dala jsem se na ústup do vlastního pokoje a převlékla se do pyžama. Když jsem se uvelebila v posteli, znovu se ke mně natočily oranžově zářící Watsonovy oči. Slyšela jsem skřípot v jeho krokových motorcích: bez ohledu na to, jak jsme samohyby čistili a leštili, písek jsme z nich nikdy úplně nedostali. Potřebovaly důkladný servis a nové součástky. Ty však už nikdy nepřiletí.

No dobře, pomyslela jsem si. Někdo něco vymyslí. Samohyby neumřou. Neumějí to.

„Je vám dobře, slečno Crispová?“

„Ano, Watsone.“

„Pan Crisp je nemocný. Stále trpí následky útoku.“

„Ano, já vím. Nikdo s tím nic nedělá.“ Cítila jsem, že mi zase hrozí beznaděj.

„To bude jistě brzy napraveno. Viníci budou pykat. Spravedlnost zvítězí. Koneckonců, žijeme v civilizovaném světě.“

„Ano, Watsone. Ale teď pojďme spát.“

„Tak tedy dobrou noc, slečno Crispová. Nechte si něco pěkného zdát.“

Watson mi vždycky přál dobrou noc takhle. Bavilo mě, že to říkal jako pokyn, jako kdyby snění byla práce, kterou může člověk odvést kvalitně nebo mizerně. Říkala jsem si, co si asi představuje pod sny a jestli je zvědavý na to, jak takové sny vypadají. Za oněch lepších nocí, kdy jsem se cítila v bezpečí vlastní rodiny jako v peřince a užívala si optimismu, jenž pramení z důvěry v řád světa, jsem uvažovala i o možnosti, že si Watson nic představovat nemusí, že třeba on i všechny ostatní samohyby sní stejně jako my. Měla jsem dojem, že takové sny by byly krásné: strohé a čisté jako kosti očištěné pískem. Řady čísel, logický sled geometrických teorémů. Katalog odpovědí na nepředstavitelné otázky, zářící leskem jako ocel na slunci.

Této noci jsem však věděla, jak to v jeho mysli vypadá doopravdy: naprogramované algoritmy, iluze osobnosti. Watson byl studený a temný jako vesmírný prostor, který jsme překonali, abychom se dostali sem.

Znovu jsem slyšela skřípavý zvuk, to otáčel hlavu ode mě. Světlo jeho očí ozářilo kout mého pokojíku a pohaslo. Setměl je z úcty k mé potřebě spát.

3

Máma odletěla na Zemi měsíc před Tichem.

Pamatuju si na tu noc, kdy se o tom rozhodlo. Tehdy byl Mars jiný, plný života a vzrušující, ještě se vznášel na vlně rozpínavého nadšení. Nový Galveston byl první oficiálně založená osada, ale existovala i jiná, starší osídlení: kolem veliké díry zvané Chřtán, hlavního dolu na cizotu, se tísnila sbírka proutěných chatrčí potřených mazaninou a bludiště stanů – to byla Kopanina; pak Brawleyova Křižovatka, neoficiální osada černých pasažérů a výzkumníků, která vznikla nejméně deset let před naším městečkem, a pavučina menších měst a vesniček plných filantropů, průkopníků, poustevníků a zavrženců – náplavové dříví civilizace, které se na Marsu hromadilo po všechny ty roky od chvíle, kdy tu Chauncy Peabody v roce 1864 s velkou slávou přistál.

Nový Galveston byl ale korunní klenot. Představovali jsme první organizované úsilí vybudovat zde trvalou lidskou přítomnost. To my jsme měli prospěch z přímé směny zboží se Zemí, my jsme byli ono město, kvůli němuž vznikly všechny